

לספר כדי לחיות...

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

סיפור השרדותם ותקומתם של שורדי שואה תושבי שהם
יחד עם בני הדור השני והדור השלישי
תלמידי שכבה ח' בחט"ב "יהלום"

יוצרי תיאטרון עדות - עירית ועזרא דגן, טיפול בדרמה, כתיבה בימוי והפקה

מועצה מקומית שהם - המחלקה לשירותים חברתיים
'אשל-ג'וינט'-ישראל
ועידת התביעות, המשרד לאזרחים ותיקים - מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים - מדינת ישראל
השרות לזקן - מדור ניצולי השואה

“Testimony Theater – To tell in order to live”

thanks to the professional assistance and financial support of:
JDC- Eshel and the Claims Conference

תיאטרון עדות - “לספר כדי לחיות” מפגש בין-דורי בתוכנית ארצית
ניצולי שואה, בני הדור השני ותלמידים בתהליך חינוכי טיפולי
בדרך טיפול בהבעה ויצירה אמנותית ודרמה-תרפיה, כתיבה ובימוי

“אות המופת החברתי” - כנס ישראל שדרות לחברה 2010
“פרס משואה לחינוך” 2013 - המכון הבינ”ל להוראת השואה

מועצה מקומית שהם - המחלקה לשירותים חברתיים

ועידת התביעות **אשל ג'וינט-ישראל** **המשרד לאזרחים ותיקים - מדינת ישראל**
ניהול תקציבי ומקצועי: **אשל** - האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים חברתיים לזקן בישראל
ניהול תיאטרון עדות ארצי - מנהלת בכירה תחום קהילה ב- **אשל**: **מגי גד**

משרד הרווחה והשירותים החברתיים - מדינת ישראל השירות לזקן - מדור ניצולי השואה

יצרי התוכנית טיפול בדרמה הנחייה בימוי והפקה: **עירית ועזרא דגן**
עריכת עדויות וכתיבת המחזה: **עירית דגן**
הלחנה ניהול מוסיקלי ונגינה בפסנתר: **עמרי דגן**
נגינה בכינור: **ליה שרמן** | גיטרה בס: **רון חצור** | חצוצרה: **עידו סיטון**

עריכת מצגת אלקטרונית והפעלה: **אולג קוגוט** | עיצוב תאורה: **נמרוד דגן**
עוזרת במאי והפעלת תאורה: **רוני אמיר** | צילומי סטילס: **עזרא דגן**
הגברה ותאורה: **לאון קאושנסקי** | עיצוב ויצור אביזרים: **אירה יעקב מובשוביץ**

ניתוב והיגוי תיאטרון עדות ב-שהם:

נטע לביא - מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים - מועצה מקומית שהם
אביבה וגנר - מנהלת חט”ב יהלום בשהם
טל אדלשטיין - עו”ס קשישים **מיכל פרידנטל** - עו”ס קשישים

המשרד
לאזרחים
ותיקים

עמותת תיאטרון עדות
“לספר כדי לחיות”

UJA Federation
of New York

קבוצת ישראכרט

ועידת התביעות
Claims Conference
Conference on Jewish Material Claims
Against Germany

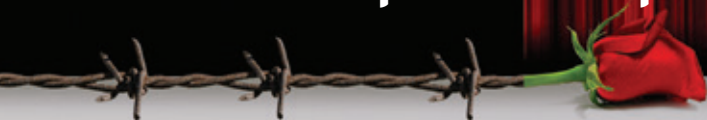

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים
השרות לזקן

תמונת השער: “הכיכר הפנטסטית” - פליקס נוסבאום, 1931. שמן על קנבס. יהודי, חי בגרמניה, נמלט והסתתר בבלגיה, נרצח באושוויץ-בירקנאו. מחאתו של נוסבאום על החרמתם ורדיפתם של אמנים בגרמניה שהוקעו כאמנים מנוונים.

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

שלום רב,

בשמי ובשם עובדי המשרד העוסקים במלאכת הקודש הכוללת את הסיוע לניצולי השואה, אני מברך את ניצולי השואה, בני הדור השני והנוער של חט"ב "יהלום" בשהם על השתתפותכם במפעל חשוב זה של "תיאטרון עדות". משרד הרווחה תומך במפעל זה במשך שנים, כמו גם במאות תוכניות חברתיות, טיפוליות ותיעודיות לרווחת ניצולי השואה המופעלות ברחבי הארץ.

אני מבקש להביע הערכתי האישית והחמה לניצולים אשר משתפים אותנו בסיפוריהם ומוקיר אותם על תרומתם לחברתנו. זאת, על אף הקושי והמכאוב העצומים המלווים פתיחה מחדש של פצעי וכאבי השואה.

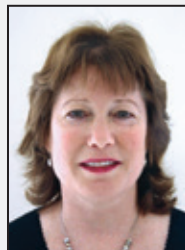
המחזת סיפורי השואה בדרך מיוחדת זו, יש בה לחזק את המורשת של סיפורי הגבורה וההתמודדות של היהודים בתקופה קשה זו, הן לדורות הנוכחים והן לדורות הבאים.

אני מודה לכל שותפינו הנאמנים במימון, בהפעלת שירותים וביחס הייחודי לניצולי השואה החיים בקרבנו.

מאיר כהן | שר הרווחה

שלום רב,

רבות דובר וסופר על השואה, אחד האירועים המרכזיים והחשובים בתולדות העם היהודי ובהיסטוריה של האנושות כולה. אבל מאחורי המספר הגדול של הקורבנות, מאחורי האירוע ההיסטורי הגדול, יש בני אדם; יש את לאה, אברהם, תמר ודוב, אנשים שחוו את אימי השואה על בשרם, איבדו קרובי משפחה, וחיים את הזכרונות הללו יום יום, שעה שעה.

הבמה היא כלי ביטוי נפלא, למי שלא מצאו את הכוח לספר סיפורם בדרך אחרת; לאלה שמעוניינים להעביר את הזיכרון

לדורות הבאים בדרך חווייתית ומרתקת. החיבור הבין-דורי בין הניצולים לבני הנוער בשוהם באמצעות עשייה תיאטרלית, והתהליך החינוכי שעברו לאורך הדרך יאפשרו לקהילת שוהם כולה להקשיב באופן אמיתי, לגעת, להתרגש ולתמוך בגיבורים המקומיים שלנו.

תודה לכל השותפים בפרוייקט חשוב זה - לבני הנוער שנרתמו ברגישות רבה, לעיריית ועזרא דגן, אנשי תיאטרון עדות, שיזמו את הפרוייקט המבורך הזה והובילו אותו בשוהם במקצועיות וברגישות, לצוות המחלקה לשירותים חברתיים, לחטיבת הביניים יהלום, ומעל לכל - תודה לניצולי השואה שנאותו להישחק, לשתף ולרגש את כולנו.

גיל ליבנה | ראש המועצה המקומית שהם | נטע לביא | מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

סיפור השואה והשפעתה על עם ישראל, על משפחות הנספים ועל השרידים שניצלו, חייב לא רק להשמר בזכרון הלאומי אך גם להיות מועבר לדורות הבאים. אחד האמצעים החינוכיים המוצלחים שפותחו לאחרונה הוא "תיאטרון עדות" אשר מאפשר לדור הצעיר ללמוד ולחוות ממקור ראשון את אשר קרה לעמנו.

"תיאטרון עדות" התגלה גם כגורם מסייע לניצולי השואה עצמם, בכך שהוא מאפשר להם להעלות את זכרונותיהם ולעבד אותם לאור מצבם האישי, המשפחתי, החברתי והלאומי כיום. אין זה "תיאטרון" במובן התרבותי של המושג, אלא חוויה מרגשת אשר סוחפת את הקהל יחד עם ניצולי השואה ובני הנוער אשר על הבמה. תודה למשתתפים שלקחו חלק בציירת החוויה המרגשת ותודה למארגנים ולמבצעים שתרמו לביצוע המוצלח.

פרופ' יוסי תמיר | מנכ"ל אשל - האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל

פרויקט שהם הינו הפרויקט ה-41 של תיאטרון עדות. התוודעתי לעשייה המיוחדת והחשובה הזו בפרויקט התשיעי שהתקיים בחדרה ובו השתתפה אמי, אירה מובשוביץ. רבות, אם כי לעולם לא מספיק, דובר על חשיבותו של תיאטרון עדות, עבור ניצולי השואה, בהיותו כלי לחשיפתו ועיבודו של סיפורם האישי למען לא יישכח. זהו תהליך טיפולי וחברתי בעל ערך עליון. יתרה מכך, עלינו לשים לב ולהעריך את האפקט החינוכי ואת תרומתו האדירה של הפרויקט לחברה הישראלית כמו גם לכל נער ונערה המשתתפים בו. ולכן בדברי הפעם ברצוני להעלות על נס ולהאיר באור גדול דווקא את הצעירים המשתתפים בפרויקט.

בעידן זה בו בני הנוער ואולי לא רק הם מנהלים קשרים בינאישיים דרך "אתרים" "רשתות חברתיות" "בלוגים" "טוויטרים" וכד' וכאשר המילה "ניצולים" מתקשרת אצלם לניצולי תכניות הריאליטי, מתמסרת לה קבוצת בני נוער להקשיב באופן אמיתי, לגעת, ללטף, לחבק ולתמוך בקבוצת אנשים זקנים, ניצולי שואה, המכונסים בעצב גדול סביב נושא טעון וכבד, ומסייעים להם לפרוק את המשא, נמצאים איתם לאורך תהליך טיפולי מורכב ובסיומו התהליך אף מספרים את סיפורם על הבמה. אשרינו שנתברכנו בבני נוער כאלה ותודות לכל השותפים בפרויקט תיאטרון עדות עירית ועזרא דגן והתומכים היקרים.

ישראל מובשוביץ | יו"ר עמותת "תיאטרון עדות לספר כדי לחיות"

"ההפצה" - פליקס נוסבאום,
נובמבר 1943.
צייר יהודי מגרמניה,
נמלט הסתתר ונלכד בבליה,
נרצח באשוויץ-בירקנאו.
דיו ועיפרון על נייר.

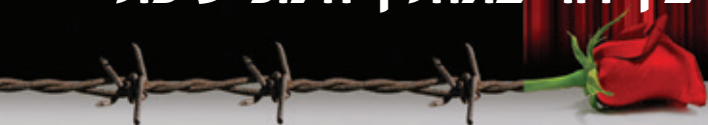
השירים והמנגינות בהצגה

"המלווים", "המעון" מאת: לאה גולדברג, "לכי ילדתי" מאת: מרגלית סיון
"שיר מן היומן", "צעצועים" מאת: אברהם סוצקבר, תרגום: בני מר
כל הלחנים והמנגינות: עמרי דגן

תודות:

מר גיל ליבנה - ראש המועצה המקומית שהם
הגב' תמי מרוז - מפקחת ארצית לניצולי שואה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים
ורד בן דוד - סגנית חט"ב יהל"ם
רונית ויזנטל - יועצת השכבה
שמחה יוסף - על היוזמה והליווי לאורך כל תהליך תיאטרון עדות
דורית דיקן - צוות המורים שכבה ח'

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

אלבום משפחתי

עריכה וביצוע: אולג קוגוט

זיכרון ויצירה - אסתר גריצר

"עמדתי על המדרכה הרמתי את מבטי ראיתי את אבי ואת הדוד עומדים ומולם איש לא מוכר. קראתי פפה! פפה! אבא לא ענה. משהו רע קרה, אני מרגישה את זה, למה הם לא עונים לי? אני רואה את הדוד שלי יושב ממש ליד החלון ומישהו זר עומד לידו. מה זה? הוא מוציא אקדח? למה? מה קרה?"

פפה? תענה לי אבא! עכשיו האיש הרע עם האקדח עושה לי סימנים, מה הוא רוצה? שאלך? האיש הלא מוכר נפנף לעברי באקדח. ברחתי משם לאמא.

אבי פייר והדוד בנימין קמינסקי, שהיו חברים במחתרת הצרפתית שמרכזה היה בליון, נעצרו יחד עם אביהם, סבי, הרשל קמינסקי, בעקבות הלשנה. נשלחו לדרנסי ומשם למחנה ההשמדה אושוויץ - בירקנאו במשלוח 78, ב-11 לאוגוסט 44. אבי פייר, נפטר במחנה פלוסנבורג בפברואר 45."

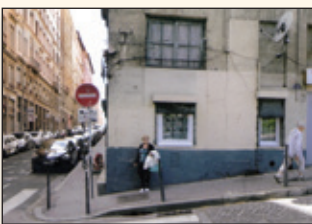

החנות של סבא אבא והדוד בצרפת
26 Montee' St Sébastien Lyon 1940 סנט סבסטיאן 26 ליון, 1940

אסתר גריצר - אקריליק על בד - 2002

בחלון יקירים שנספו - אסתר בת שנתיים

ביקור אחרון בליון 2013

זיכרון ויצירה - לורה-ליאורה פוזנסקי

במשפחת סטיקלרו היו שבעה ילדים: 2 בנים ו-5 בנות: חנהריאט, ברכה, אנוצה, לורה, ברקו, סילווייה ומלכה.

בשנת 1941 - גורשה המשפחה מיבנשטי לווסלוי. כעבור כמה חודשים, נלקח האב גוטמן לעבודות כפייה והאם גיזלה נשארה עם ילדיה ודאגה ללמד אותם ולתת להם ערכים בסיסיים.

בשנת 1945 - לקראת סוף המלחמה בשעת כניסת הרוסים ובריחת הגרמנים הרגו הגרמנים את כל המשפחה, את האם, האב וכל הילדים. נשארה רק לורה-ליאורה. לורה עברה תלאות רבות, ממשפחה למשפחה, לבית יתומים ושוב חזרה למשפחה אחרת.

אח ואחות - אנוצ'קה וברקו
ב- וסלוי, 1943

אמא גיזלה ואבא גוטמן
החתונה בעיר יאש, רומניה

אמא גיזלה ואבא גוטמן
ב- איבנסש

אסתר גריצר - לבית קמינסקי

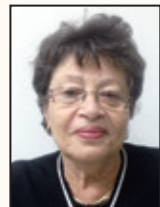
נולדה באפריל 1934 בעיר ליון, בצרפת. להוריה ז"ל היו: פאני לבית גרשנוביץ ופייר (פנחס לזר) קמינסקי. בשנת 1940 עם פלישת הגרמנים לצרפת, משפחתה של אסתר הצטרפה אל משפחת אחות אביה בכפר בואס לתקופה מסוימת. ב-1944 חזרה המשפחה לליון ונולד אחיה ג'רדד. האב פייר והדוד בנימין קמינסקי, שהיו חברים במחתרת הצרפתית בליון נעצרו ע"י הגסטפו בעקבות הלשנה יחד עם אביהם הרשל, נשלחו לדרנסי ומשם למחנה ההשמדה אושוויץ במשלוח 78 ב-11 באוגוסט 44. בפברואר 45 נפטר אביה של אסתר במחנה פלוסנבורג.

בינואר 1951 עלתה אסתר עם אמה ואחיה לישראל באוניה ממרסיי עם הגעתה לישראל החלה אסתר לרקוד ריקודים סלוניים ולימדה הוראת ריקוד בבית ספר לריקודים סלוניים בתל אביב של יהודית והנס גוט ז"ל שהיו דודיה. ב-1952 התגיסה לצה"ל ושרתה בנח"ל ובחיל-האוויר. ב-1954 נישאה אסתר לישעיהו לבית גרייצר ובשנת 1957 נסעה לצרפת וקיבלה את תעודת ההוראה מבית ספר גבוה לריקודים. לימדה ריקודים סלוניים במשך שנים רבות בבית ספר "סמי" בת"א, ובהמשך נסעה ללונדון לעבור בחינות נוספות וקיבלה שם שתי תעודות הוראה מבתי ספר גבוהים להוראת ריקודים סלוניים ולטיניים. אסתר מתנדבת כ-16 שנים במועדון הגמלאים בשהם וכיום היא יו"ר המועדון וממשיכה לרקוד וללמד. לאסתר שתי בנות: רונית ולימור ו-4 נכדים.

צילה וסרמן - לבית אפלשטיין

נולדה בשנת 1942 באוזבקיסטן בעיר קוקנט. ההורים, שושנה לבית לאפ ושבתאי אפלשטיין, ברחו מפולין לרוסיה, דרך היערות והפכו לפרטיזנים. משם נמלטו עם סוס ועגלה במסע שנמשך חצי שנה דרך סיביר עד לאוזבקיסטן. שם גרו אצל משפחת דבינסקי. צילה נולדה במשקל ירוד של קילו וארבע מאות גרם אך הצליחה להתחזק ולגדול. האב היה מגויס לצבא ועבד במחנה צבאי. והאם יצאה לעבודה בשוק כדי למחיתם. ההורים איבדו את כל משפחתם, 12 אחים ואחיות בגטו ורשה. ב-1942 חזר האב. לאחר כ-3 שנים הועברו ההורים יחד עם צילה בת הארבע למחנה עקורים בגרמניה. ב-1946 נולדה שם אחותה היחידה רבקה. ב-1945 הועברו לצרפת, שם שהו כשנתיים. ארגון הג'וינט ניסה לשכנעם לעבור לארה"ב. אך האם התנגדה ואמרה שאם היא שרדה את השואה היא רוצה לעלות רק לארץ ישראל.

ב-1949 הפליגו מנמל מרסיי באוניה "מולדת". לנמל חיפה. עברו לגור אצל הדודה ביפו, משם עברו לגבעת עליה ולרחוב הרצל בתל אביב, אז לפתח-תקוה ומשם ליד-אליהו בת"א. בה גרו חמישים שנה. ב-1962 נישאה לראובן שגם משפחתו ברחה לרוסיה. הם גרים תשע שנים בשהם. לצילה וראובן שני בנים ושתי בנות: ציפי, שמוליק, תמי ויהודה ו-15 נכדים.

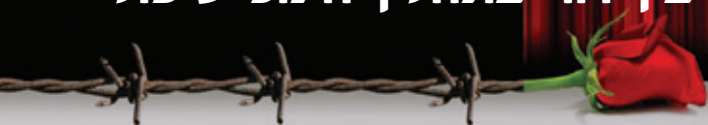
שרה יעקובוביץ' - לבית ארמן

נולדה בעיר דיומה בהונגריה ביולי 1937 להוריה מנחם וליה לבית שוורץ. במשפחתה היו שני ילדים, שרה-הדי ואחיה הבכור אצ'י-צבי. באפריל 1944 עם כניסת הגרמנים לעיר, הועברה המשפחה לגטו ולאחר מספר שבועות ריכזו את יהודי הסביבה בעיר סולנוק במפעל ללבנים. ולאחר מכן נשלחו הנשים והילדים ברכבת משא למחנה עבודה בעיר נוינקירכן באוסטריה במקום להישלח למחנה השמדה במסגרת הסכם "סחורה תמורת דם". אביה נשלח למחנה עבודה הונגרי לעבודות כפייה ומת שם ברעב. האם עבדה בדיר חזירים והרעב היה גדול. באפריל 1945, שחררו בידי הצבא האדום וחזרו להונגריה. לאחר כחודשיים נשלחו למחנות העקורים בגרמניה.

ביולי 1947 הפליגו באנייה "אקסדוס" בדרכם לארץ ישראל אך הבריטים החזירו אותם לאחר שהייה בת חודשיים על הים, להמבורג שבגרמניה. בדצמבר 1948 עלתה ארצה בעליה בלתי לגאלית באמצעות עליית הנוער. שרה שהתה במוסדות עליית הנוער: "ביתנו" ברעננה ובבית צעירות מזרחי בירושלים עד שנת 1954. ב-1954-1955 למדה ב-ב.מ.צ. בסמינר למורות למלאכה בתל אביב. משנת 1957-1986 עסקה בהוראת המלאכה בבתי ספר יסודיים, בשנת 1957 נישאה לשלום יעקובוביץ', אף הוא ניצול אושוויץ. כעבור 31 שנות הוראה פרשה שרה מעבודתה. לשרה ולשלום שני בנים ובת: מנחם מנדי אפרים ויהודית ז"ל. לשרה ושלום תשעה נכדים ומצפים לנין ראשון.

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

מיכאל מיזן

נולד ביוון באי קורפו בשנת 1937. שמה של האם לואיזה - לאה ושם נעוריה חנן. שם האב ויקטור חיים, ארבעה ילדים היו במשפחה: דניאל, מיכאל, חנן ואברהם ז"ל. בזמן המלחמה בהיותם באי קורפו בכפר שנקרא ולונדס הסתתרו ועברו כל פעם לכפר אחר. הסתתרו בנחלים בין קני הסוף שותו מים מהנחל ואכלו סרטנים כך שרדו עד סוף המלחמה.

בשנת 1946 עלו לארץ באנייה "הנרייטה סולד" וגורשו בידי הבריטים למחנה בקפריסין. לאחר חצי שנה עלו לארץ. בארץ הועברו מיכאל ואחיו דניאל למוסד ילדים "אהבה" בקריית ביאליק למשך שנתיים. ב- 48 עלו ההורים עם האח הקטן חנן. בשנת 1955 בהיותו בשרות הצבאי הכיר

את שושנה וב- 57 נישאו, מיכאל היה בן שמונה עשרה וחצי. לשושנה ומיכאל נולדו ארבעה ילדים: חיים, לואיס, שרון וניסן והם חובקים באושר אחד עשר נכדים.

שושנה-רוזינה מיזן

נולדה ביוון בשנת 1940 באי "זקינטוס" להוריה: ראובן ושרה לבית לוי האם ילידת כרתים. ההורים נישאו בזקינטוס. במשפחה היו שישה ילדים: יעקב, לבנה, מזל, שושנה, אליהו, שלום. עם הפגזות המטוסים הגרמנים, הסתתרו בבית. ומאוחר יותר נמלטו אל ההרים ושהו בכפרים הסמוכים עד שנת 1945. עם סיום המלחמה חזרו לביתם בזקינטוס.

בשנת 1946 עלתה שושנה לארץ עם אחותה לבנה באנייה "הנרייטה סולד". גורשו ע"י הבריטים לקפריסין ולאחר שישה חודשים נכנסו לישראל. שושנה הועברה לבית ילדים בירושלים בעיצומה

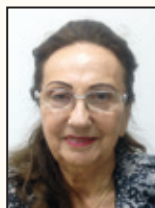
של מלחמת השחרור במוסד "נווה יעקב". שלושה ימים לפני כיבוש המקום בידי הירדנים, הועברו בשריוניות לגבעת-שאל ומשם לשכונת "בקעה". בשנת 55 הכירה את מיכאל בהיותה בת חמש עשרה וחצי. בגיל שבע עשרה ב- 1957 נישאה למיכאל בתל אביב ב"אוהל מועד". כיום הם גרים בישוב שוהם. לשושנה ומיכאל ארבעה ילדים: חיים, לואיס, שרון וניסן ואחד עשר נכדים.

טוני שבתאי - לבית ודורו

נולדה ב 15 בינואר 1934 בעיר חרלאו ברומניה. בת יחידה לאדלה לבית גולדנברג ילידת העיר יאס ושלמה ודורו. בילדותה חייתה כילדה שמחה ומאושרת עד ליום בו החלו פעולות הפשיסטים. האב שלמה שהיה מכונאי רכב חרוץ נלקח ע"י הגרמנים ממקום עבודתו והוכרח לעבוד למען הצבא הגרמני. בשנת 1943 נותרו האם וטוני בודדות וחסרות ישע, ללא אוכל ומחסה כיוון שהבית נלקח על-ידי הרומנים המקומיים. הוטל עליהם עוצר יומי והתנאים היו קשים. הם נאלצו לברוח לבוטשן. האם וטוני הסתתרו בחורבה עזובה מפקד ההפגזות ללא מזון ומחסה. בינואר שנת 1955 בגיל עשרים, נישאה טוני ללאופולד. בשנת 1958 לאחר שלוש שנים, נכלא לאופולד כאסיר ציון למשך חמש שנים. רק כאשר שוחרר ב- 1963 הכיר את בנו הבכור סנדו.

המשפחה עלתה לארץ מבוקרשט דרך איטליה ובאפריל 1964 עלו לארץ דרך חיפה לרמלה שם נולדו להם עוד שני בנים רוני וצביקה. בעלה נפטר ב- 92 ולא זכה לחבק את הנכדים האהובים. טוני עברה לנורבגיה וטיפלה בנכדה. גרה בשם שנתיים, מתפרנסת למחייתה ומתנדבת במד"א. לטוני שבעה נכדים.

סימה שטדלר - לבית ויזבסקי

נולדה בסמרקנד, אזובקיסטן, ביוני 1944. הוריה פסיה וחיים-הירש. כל אחד מהם התגלגל לסמרקנד מאזור אחר בפולין. פסיה לבית אייזן, ילידת לוצק "אולצה" לברוח מזרחה על ידי גיסה ויחד עם אחיותיה נדדה ברחבי ברה"מ עד לסמרקנד. חיים-הירש נולד בפודמביץ ליד לודג'. עם התקדמות החזית הגרמנית ברח מזרחה עד לרוסיה. נעצר והועבר לעבודות כפייה בסיביר. משם ברח לסמרקנד. שתי הסבתות, אחות האם, בעלה, ביתה בת החודשיים ואחות האב, בעלה וילדיה שנשארו בפולין, ניספו. ב-1946 סימה והוריה חזרו לפולין. הפרעות בקייצלה האיזו את החלטתם לעזוב. הם חברו לארגון "הבריחה" שפעל להבאת הפליטים לא". במשך כשנה גנבו גבולות עד שהגיעו לצרפת.

ב-11 ביולי 1947 עלו על אונית המעפילים "אקסודוס". שנתגלתה בידי הבריטים, הותקפה ונגררה לחיפה. באוגוסט 47 פסיה, חיים וסימה הועלו על אחת מ-3 אוניות הגירוש. ב-"אמפייר רייול" נולדה אחותה גליה-גולדה. הבריטים החליטו להחזיר את המעפילים ל"פורט דה בוק" שבצרפת. לאחר חודשיים על הים הועברו להמבורג בגרמניה ונכלאו במחנות סגורים "זנגווארדן" ו"אמסטאו". מחלת הפוליו שתקפה את סימה, אילצה את המשפחה להישאר. רק במאי 1949 עלו לישראל. בתחילה למחנה העולים "שער העלייה" משם לבאר יעקב וב-1950 הגיעו לנס ציונה. סימה נישאה ליעקב ב-1968 ועברו להתגורר בראש"צ. ב-2000 עברו לישוב הצעיר שהם. ב-2002 פרשה סימה לגמלאות לאחר 38 שנות עבודה בבנק. ניצלה את הזמן ללימודים באוניברסיטת בר-אילן, התנדבות במסגרת "דיד לחינוך" ופעילויות מגוונות במועדון הגמלאים בשהם. לסימה ויעקב 3 ילדים: זיו, הילה ואור ו-6 נכדים.

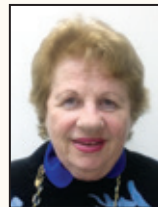
ליאורה פוזנסקי - לבית סטיקלר

נולדה בשנת 1933 ביבנשטי, רומניה. לאם גיזלה לבית מרקוביץ' ולאב גוטמן סטיקלר. למשפחה היו שבעה ילדים, 2 בנים ו-5 בנות: חנהריאט, ברכה, אנוצה, לורה, ברקו, סילווי ומלכה. ב-1941 גורשה המשפחה מיבנשטי ללוסלו, לחדר קטן ללא שירותים. כעבור כמה חודשים, נלקח האב לעבודת כפייה והאם נשארה עם ילדיה ודאגה ללמד אותם ולתת להם ערכים בסיסיים. בשנת 1945 לקראת סוף המלחמה בשעת כניסת הרוסים ובריחת הגרמנים הרגו הגרמנים את כל המשפחה מלבד לורה ששרדה. האב גוטמן נורה בראשו ולאחר יומיים נפטר. לורה עברה תלאות רבות, הועברה ממשפחה למשפחה, לבית יתומים ושוב למשפחה.

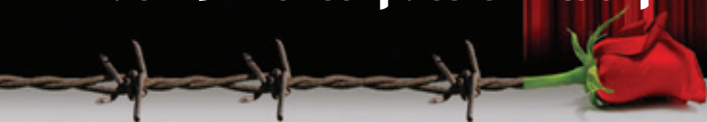
בשנת 1947 - עלתה לורה, ששמה שונה לליאורה לישראל דרך בולגריה עם האוניות "פאן-יורק" ו"פאן-קרשצנט" יחד עם עוד כ-15,000 ילדים. מקפריסין המשיכו לארץ-ישראל למחנה קרית שמואל, כיום קרית-ים. כעבור כ-3 חודשים, עברה ליאורה לבית הספר "נחלת יהודה" שם למדה ועבדה. עד אשר בשנת 1951 עברה ל"עיינות", רמת-דוד משם גויסה לנח"ל ועברה לקבוצת צאלים. בגמר השירות, בדצמבר 52 נישאה ליעקב פוזנסקי. לליאורה ויעקב 3 בנות: איילה, דינה וחנהלה, 3 חתנים, 10 נכדים נין ונינה. כל אחד מהם השלימו את אשר חשבו ורצו ההורים, "להשלים לימודים אקדמיים" ולהקים משפחות חדשות, לתפארת המשפחה. כיום ליאורה מתגוררת בשהם ומתנדבת בקהילה.

זיוה שביטלובסקי - לבית אייזנר

נולדה בשנת 1938 בעירה שוון שברומניה להורים חיים וטובה אייזנר. במשפחה היו 5 ילדים: אברהם, יואל, מיכאל, זיוה ומאיר. בשנת 1941 הוגלו לטרנסניסטריה שבאוקריינה למחנה עבודה, לפי התנאים בהם הם חיו היה זה מחנה השמדה. בשנת 1942 האב נלקח למחנה הכפייה טריכטי. האם נשארה בחוסר כל עם 5 ילדים קטנים. בשנת 1944 חזרו האם וילדיה ללא האב שנשאר במחנה הכפייה. המשפחה לא קיבלה כל ידיעה ממנו. רק כעבור שנה חזר לבד לרומניה. בשנת 1947 נסעו ההורים יחד עם זיוה ומאיר לפולין. כיוון שהאב היה נתין פולני אפשרו להם לחזור לארץ הולדתו.

בשנת 1949 ההורים והילדים הקטנים עלו ארצה, הגיעו לסנט לוקס בחיפה ולמחרת היום זיוה ביקשה להצטרף לאחיה יואל בקבוץ דפנה. לאחר ארבע שנים חזרה לתל-אביב להוריה, שם בגיל 14 החלה לעבוד ובערב למדה בבי"ס תיכון. כשסיימה גויסה ל-צ.ה.ל ושרתה כמדריכת גדנ"ע. חצי שנה אחרי שחרורה התחתנה עם יצחק. נולדו להם 4 בנים: גיל, אבישי, הדר (ז'ל) וגיא. במשך השנים למדה באוניברסיטת בר-אילן וסיימה תואר ראשון במדעי המדינה, סוציולוגיה ואנטרופולוגיה. זיוה הייתה בין מקימי העיר מודיעין. לזיוה ויצחק 11 נכדים.

הדור השני

שמחה יוסף - רפאל

נולדת ב-"קריה" בת"א ב-1952 אחות לאחי צדיק הבכור ושמואל רפאל. את ילדותי חוויתי ביפו. ב-1964 עברנו לגור בת"א. נישאתי לשבתאי יוסף בשנת 1971 ולנו שלושה ילדים ושישה נכדים. עבדתי במערכת החינוך כמורה ביסודי ובחטיבות הביניים. בפרויקט עדות משתתף גם נכדי הבכור כפיר חדד בנה של רויטל בתי.

אבי-יעקב חיים רפאל נולד בשנת 1924 בעיר שאלוניקי שביוון להוריו סולטנה וצדיק רפאל במשפחה היו 5 ילדים. חיי אבי קשורים קשר הדוק אל הנגינה. פסנתר, אקורדיון ומפוחית פה. בשנת 1937 חשו את ריח האנטישמיות, הייתה אורה של דיקטטורה בעיר. בשנת 1943 פינו את היהודים לגטו "הברון הירש" שם הוחלף כספם ל-"זלוטים" פולנים. על הדש, טלאי צהוב ומשם עלו לרכבות למחנות הריכוז וההשמדה "אשוויץ-בירקנאו" חוותי האימים, פחד, דוחק, זוהמה, בושה, נביחות הכלבים, נקישות המגפיים, הקור העז, הרעב ואי ידיעת השפה רודפים בו עד היום. מחיים הנער למספר חרות על זרועו 115258. לימים אבי ואמי נסעו למחנות עם נוער וחיילי צ.ה.ל. כעדים מטעם משרד החינוך. על פעילותו הענפה זכה אבי להדליק משואה בהר-הרצל.

אמי - אסתר ויונטה נולדה בשנת 1929 באי קורפו שביוון. להורים אלגרה ומנחם בת בכורה לאח שמואל בן 13 שנים. בתחילת יוני נשלחה למחנות הריכוז וההשמדה ברכבות המוות. במהלך הנסיעה מתו שני תינוקות תאומים מבני המשפחה שאפילו לא זכו לברית-מילה. גרמני השליך אותם בעוד הרכבת נוסעת. בהגיעה לבירקנאו גדרי תיל מחושמלים, כלבים נובחים, גרמנים צועדים עם מגפים ושוט בידיהם ואנשים שפופים לבושים בגדי פסים דקים בקור העז. רוב משפחתה נשרפה ביממה הראשונה. על זרועה חרטו A-8391 אמי עבדה בבית חרושת לנשק "יוניון" שחרורה החל במחנה טרזינשטאדט עברה מדלת לדלת וקראה בקול "קרגו" "יווני" פתאום ראתה יד מורמת היה שם גבר חולה בטיפוס מאז נשאר בידח. ב 1948 עלו לארץ, נולדו להם שלושה ילדים עשרה נכדים ושנים עשר נינים. אמי נפטרה למחרת יום העצמאות אפריל 2009. על פי בקשתה נקברה עם אבנים שהביאה ממחנה בירקנאו מאחת מהמסעות לפולין.

מיכאל יחיאל ורמן

נולדתי בשנת 1948 במחנה עקורים בעיר קאסל בגרמניה להורים ניצולי שואה.

אמי שרה, נולדה בפולין בשנת 1916 בעיר קרילוב. **אבי משה**, נולד בפולין בשנת 1920 בעיירה איז'ביצה. ספטמבר 1939, זמן קצר לפני כיבוש פולין בידי הגרמנים, התחתנה אמי שרה עם בחיר ליבה מנחם בעיירה הרובישוב. הזוג הצעיר נמלט מאימת הנאצים והחל מסע הנדודים והתלאות של עשרות אלפי יהודים מפולין מזרחה דרך רוסיה בואכה אוזבקיסטן. בדרך איבדה אמי את מנחם בעלה אשר נעלם ולא חזר ואז כבר נשאה ברחמה את בתה הבכורה. אבי משה שהוריו והאחים שלו נשלחו למחנות השמדה מצליח להימלט ומגיע גם הוא לאוזבקיסטן.

בשנת 1943 אמי שרה ואבי משה נפגשו לראשונה בתור לקבלת לחם בעיר קטקורגן באוזבקיסטן. אבי התאהב באמי ממבט ראשון ולאחר זמן קצר עבר הזוג לגור יחד בקטקורגן. כעבור מספר חודשים העידו חברים ברבנות שבעלה הראשון מנחם נהרג ואמי קיבלה היתר להינשא שוב, הפעם לאבי משה. החתונה הצנועה נערכה בעיר סמרקנד באוזבקיסטן. בשנת 1944 נולדה אחותי הבכורה צביה באוזבקיסטן.

בשנת 1946 עברה המשפחה למחנה עקורים בעיר קאסל בגרמניה. שם נולדו אחותי השניה ברכה, אחי התאום דב ואני. בסוף חודש מרץ 1949 הגיעה המשפחה לישראל בטיסה מטריאסטה שבאיטליה בעזרת הסוכנות היהודית והג'וינט. המשפחה הקימה את ביתה בעיר פתח תקווה. שנים רבות לאחר שהגענו לישראל התברר שמנחם, בעלה הראשון של אמי חי וקיים בקנדה ואף הוא הקים משפחה משלו. אבא נפטר בשנת 1994 ואמא נפטרה בשנת 2000. אחרי שאיבדו כמעט את כל בני משפחתם בשואה, הורי ז"ל זכו להקים בישראל משפחה לתפארת עם 4 ילדים, 14 נכדים ונינים רבים. אני גר בשוהם, נשוי באושר לאיילת ואב לשלושה בנים נועם, יונתן ועידו.

"כל מי שמקשיב לעד הופך בעצמו לעד" - אלי ויזל.

תלמידי חטיבת יהלום מעלים את סיפורם האישי של ניצולי השואה תושבי הישוב שוהם. סיפור הישרדותם ותקומתם של ניצולי השואה הפך בחודשים האחרונים לחלק בלתי נפרד מחיי התלמידים. בבית ספרנו אנחנו שמים דגש מיוחד על החינוך הערכי, שמשקלו בעינינו רב וחשוב לא פחות מהישגים בתחום הלימודי. ברגישות, בסקרנות ובהתעניינות התקיימו מפגשים אלה.

תלמידי שכבה ח' בחטיבה הם מחזור ראשון לתוכנית מופלאה "תיאטרון עדות". תוכנית זו באה לחזק את הקשר בין בני הנוער לניצולי השואה. הייתי עדה בתהליך זה לקשר ייחודי שנוקם בין קבוצת התלמידים לבין המבוגרים הניצולים. תלמידינו, שותפיהם לתהליך, עוברים יחד איתם מסע רגשי, מורכב וכואב. הצעירים מקשיבים להלמות הלב של הניצולים ועוברים בעצמם חוויות מטלטלות של כאב, פחד, כעס ובעיקר הזדהות עמוקה עם הניצולים, שאיתם הם יוצרים במהלך התהליך קשר חזק במיוחד.

אני גאה מאוד בתלמידינו הבוגרים והרגישים, שבחרו ונבחרו להשתתף בפעילות הקשה אך החשובה. אני מבקשת לפנות אליכם הניצולים אשר בדרך מיוחדת ונוגעת ללב אתם מעבירים לדור הצעיר את זיכרון השואה ומנחילים את זיכרונות הכאב, האובדן וההשפלה לדור השלישי.

ראויים לתודה מיוחדת עירית ועזרא דגן שהגו את הפרויקט ומימשו אותו ברגישות רבה. לשמחה יוסף דור שני לניצולי השואה תושבת, שהייתה הרוח החיה מאחורי היוזמה והקשר עם קהילת בית הספר. פעילות מבורכת זו יקרה לנו, מרגשת את כולנו, ולכן נמשיך להשקיע בה ונתמיד בה גם בהמשך. בהערכה רבה לכל הלוקחים חלק ולשיתוף הפעולה עם מרכז הגמלאים והמחלקה לשירותים חברתיים בישוב. לא ניתן לזכרון לשקוע! נמשיך לזכור ולהזכיר! ישר כח לכל הלוקחים חלק בתכנית!

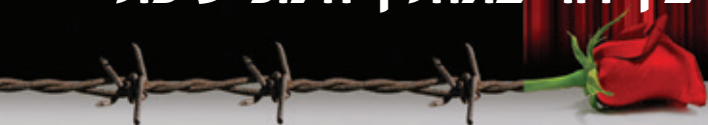
בהערכה רבה

אביבה וגנר | מנהלת חט"ב יהלום שוהם

פליקס נוסבאום - צייר יהודי מגרמניה, נמלט לבלגיה, נירצח באושוויץ פרט מתוך "הסערה", בריסל 1944

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

צילומים מהחזרות

משתתפי קבוצת תיאטרון עדות בשהם - דור ראשון, שני ושלישי

מימין למעלה: עמית חן, נועה לרמן, גילי אמיר, סתיו הדס, יובל ינקלוביץ, עידו ריין, עדי בצלאל, כפיר חדד מימין לשמאל למטה: שיר אבן חיים, טליה שמחי, עידו סיטון, רומי פרידמן, יונתן קנטרוביץ, גל דוידוב

תיאטרון עדות - הד לניצחון הרוח

שואה היא טראומה נפשית שאין מילים לתארה, ואין לה עדים. החוויות של הניצולים שנתרו ללא עיבוד ממשיות לחיות, בתוכם, ולהחיות כל פעם מחדש, כאילו הן אינן חוויות מן העבר, אלא עדיין מתרחשות ומתקיימות. המתים דוממים, והניצולים נותרו ללא קול בהעדר מילים, שיוכלו לתאר את מה שחוו וראו. אלה ששמשו עדים מבחוץ סרבו לשאת בתפקיד, ונותרו אילמים, חרשים ועיוורים. חברי "תיאטרון עדות", העמידו במה להשמיע את מה שלפנים נותר ללא הד. קולם הפקיע את האלם. ניצולי השואה מספרים לעיתים, בפעם הראשונה את סיפורם באמצעות השפה הדרמטית.

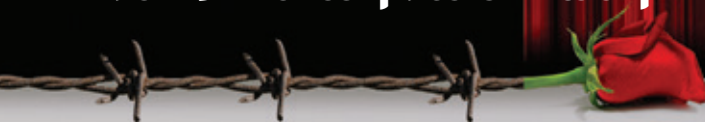
התיאטרון מאפשר מסגרת לסיפור הטראומה, שיוצרת מרחק אסתטי, חוויה שאינה מציפה מדיי. ב"תיאטרון עדות", עם עזרא דגן כבמאי, ועירית דגן כמטפלת בהבעה ויצירה ובדרמה תרפיה, שיתוף בני הנוער בעשייה התיאטרלית, הוא ממד נוסף, כאשר הסיפור שהיה עד כה של הניצולים בלבד, הופך להיות למעין מסורת שבעל-פה שתמשך ותעבור מדור ודור. לבסוף, הקהל שיושב, מאזין ובוכה, יחד עם הניצולים, הופך להיות עד חי, למה שהיה עד כה, זיכרון קפוא בזמן.

בקבוצה מופלאה זו, עירית משתמשת בניסיונה הרב בתחום התיאטרון על מנת לאפשר לבני דורות אלו למצוא שפה שבאמצעותה יוכלו לספר את סיפורם זה לזה, מתוך רגישות רבה למורכבות של קבוצה כזאת, ולסכנה של ריטראומטיזציה, עירית, מנצלת את כלי הדרמה כדי לעבוד עמם באופן לא מציף וכדי להכיל את עצמת רגשותיהם, ומאפשרת לכל אחד מבני הקבוצה לעבוד על פי יכולתו וצרכיו. הבמה שמעמידים עירית ועזרא דגן, יוצרת שותפות חדשה המשחררת את הניצול, מן המסע הכבד, ומעול הבדידות, ומעלה את זיכרון היחיד אל הזיכרון הקולקטיבי.

מלאכת התיאטרון של חברי "תיאטרון עדות" איננה עומדת בפני עצמה. היא קושרת אותם ואותנו אל עבודת התיאטרון שהתקיימה, בתוך איימי המחנות ונתנה מפלט לרוח האדם. הנאצים ניסו להשמיד את הגוף ולהרוס את הנפש, "תיאטרון עדות" הד לניצחון הרוח על כוחות הרשע, אז ועכשיו.

ד"ר צביה זליגמן | מומחית לטיפול בטראומה, יועצת ומלווה של פרויקט "תיאטרון עדות". פסיכולוגית קלינית במרפאת המבוגרים בשירות הפסיכיאטרי בבית החולים "איכילוב", ת"א.

תיאטרון עדות - מפגש בין-דורי בתהליך חינוכי טיפולי

עזרא דגן

שחקן התיאטרון "הקאמרי" ת"א, במאי ומורה למשחק מסוגנן ופנטומימה. בוגר מגמת התיאטרון בבית ספר "רננים", הסטודיו של נולה צ'לטון ופנטומימה בסטודיו של קלוד קיפניס. שיחק בתיאטרון "הבימה" במשך 15 שנה. גילם את דמותו של רבי יעקב מנשה לברטוב, בסרט "רשימת שינדלר" של סטיבן שפילברג. חלק ממשפחתו, 6 נפשות בני משפחת פינטו שחייתה בפאריס, נרצחו באושוויץ.

עירית דגן

מרפאה בהבעה ויצירה, M.A. בדרמה תרפיה, שחקנית, מורה למשחק ובמאית תיאטרון. בוגרת בית הספר למשחק "בית צבי", וספרות עברית באוניברסיטה העברית. שיחקה בתיאטרון "הבימה" ובתיאטרון לילדים ולנוער. דור שני להורים ששרדו את אושוויץ ו"מחנת הבריחה" בהונגריה וטרנסילבניה, ושאיבדו את כל משפחותיהם יוסף ולוי בשנה האחרונה למלחמה.

תיאטרון עדות - על נושאי הליפיד, על חמלה נתינה ותקווה

החיבור העוצמתי בין הדור הראשון לדור השני והשלישי בא לידי ביטוי בצורה מרגשת ושלמה באמצעות המופע המסיים את התהליך. עבודת הסיום שבאה לידי ביטוי על הבמה באמצעות הצעירים שמגלמים את שורדי השואה ומציגים את סיפור הישרדותם ותקומתם, תורמת רבות לסיום התהליך החינוכי טיפולי שעברה כל הקבוצה. הצעירים מביאים לידי ביטוי את עצמם, ואת כל מה שספגו מהמבוגרים בקבוצה, משך כל התהליך. כשהראשוניות, התום וגילם הצעיר הם "התפקיד הראשי", בהעברת סיפור הישרדות של השורדים-ניצולים.

בתיאטרון עדות מתקיים פרדוקס: "תיאטרון" מול "קבוצה טיפולית". התיאטרון שואף לסיפור בעל סממנים דרמטיים, להקצנה ולפעולה הכוללת קונפליקט וסיטואציה דרמטית. בלי יצירת מתח נרטיבי אין יחסי גומלין: במה-עלילה-קהל. אך לנו חשוב שהמבוגרים-המשתתפים יעברו את התהליך וההצגה בשלום. שחייהם יימשכו בלא זעזוע נוסף. על כן, לאורכו של כל שלב בסיפוריהם, אין אנו מבקשים לשמוע את הקשה ביותר - שהוא בלתי אפשרי להתמודדות, אלא את מה שהם מסוגלים לספר ועם זאת לאפשר לחוויה לעבור, מהסיפור האישי, אל הכלל - אל הבמה, אל הצעירים, אל קהל היעד.

המרחק האסתטי הנדרש הנוצר באירוע כזה, מאפשר לשורד-ניצול לספר את סיפורו מבלי להיות מוצף מדי, ולצעירים להיות מסוגלים לשמש "מיכל" שמעביר את העדויות הקשות בצורה חוויתית אך לא מציפה מדי עבורם. זהו תיאטרון בסגנון מינימליסטי, מרומוז. 'תיאטרון-עני' במובן הטוב... רק בדרך מסוגנת, מרוחקת ומאופקת, הצפייה אפשרית.

יחד עם הסיפור הכואב נוצרת גם הרגשה של הזדככות. הקשר הנרקם, הזיקה והחיבוק ההדדי בין המשתתפים חזקים ומשמשים גם לאחר ההצגות, סיום התהליך וסגירתו.

עירית ועזרא דגן | יוצרי תיאטרון עדות - לספר כדי לחיות

פרויקט תיאטרון עדות - לספר כדי לחיות, מוקדש לז'וקה - שושנה (סופיה) לוי.

מחברי הוועד המייסד והיו"ר הראשונה של עמותת "תיאטרון עדות".

לז'וקה, ילידת העיר קלז' שבטרנסילבניה היו תעודות מזויפות, אך ז'וקה בחרה לוותר עליהן ולהצטרף למשפחתה. היא יצאה מבית החולים בו הסתתרה, הזמינה לעצמה כרכרה ו"נכנסה לגטו כמו מלכה". מהגטו הועברו היא ומשפחתה לאושוויץ. שם שרדה בזכות אצילות נפשה, תעוזה הנפש, הכוחות הבלתי ניתנים לתיאור ותפיסה. ז'וקה לא פחדה להביט בעיניו של דר' יוזף מנגלה בכל סלקציה ולא חששה להודות שהיא "יהודיה אמיתית", היא לא חשבה פעמיים לפני שגנבה אוכל מהמטבח, לא בשביל עצמה - אלא בשביל החלשים והמסכנים ביותר.

"בכל התקופה הזאת קיבלתי יותר סטירות מכל הנשיקות שקיבלתי בבית הורי, ועוד הייתי בת יחידה. אף פעם לא בכיתי. בברגן-בלזן, אחרי השחרור בכיתי. שמעתי יריות של תותחים והבנתי שכעת כבר מותר לבכות. כמו נהר יצאו הדמעות..." "לז'וקה היה צורך נפשי לדבר וזה שמר על שפיות דעתה, "לי אין צורך לנסוע לאושוויץ. לא אדרוך על האדמה המקוללת הזאת. אני עכשיו בארץ שלי, כמה שיהיה כאן רע, לא אעזוב. בשום מקום לא אוהבים אותנו, אנחנו אפילו לא אוהבים את עצמנו. הפיצויים שלי זה הנכדים והילדים, הם הכי יקרים לי".

ז'וקה, נפרדה מאיתנו במפגש בספטמבר 2012, כשלפנייה עוד כל כך הרבה תוכניות להמשך. אנחנו מודים לך - ז'וקה, על הכבוד שנתת לנו להיות משפחתך, על שלימדת אותנו מהי אהבה ללא גבולות ונתינה אין סופית, שלימדת אותנו כיצד לחיות ונתת לנו שנים מאושרות לצידיך. אוהבים ולא נפסיק לאהוב. את ז'וקה, שלא החסרת אף הצגה של תיאטרון עדות במשך שלוש-עשרה שנה, שלושים וחמישה פרויקטים, בשבילך תמיד אמרת: צפייה בהצגה תיאטרון עדות, היא כמו להדליק נר זיכרון לזכר הורייך.

עכשיו, תיאטרון עדות, מדליק נר לזכרך.

משפחת דגן, משפחת תיאטרון עדות.

עמותת תיאטרון עדות - לספר כדי לחיות (ע"ר)

נשיא כבוד: יעקב מובשוביץ | יושב ראש: ישראל מובשוביץ | מנכ"ל: נלי יצחקי

וועד מייסד: חנה מרון, חווה קליינברג, אלנה קיאל, מירטה כהן, פנינה רוזנצוויג, מרדכי אלדר, טומי ברייער, אירמה בידרמן

קשרי חוץ: עירית דגן | ייעוץ והדרכה פסיכולוגית: דר' ציביה זליגמן - פסיכולוגית קלינית

וועדה מייעצת: דר' עילית לוין | דר' יוני אלקינד | דר' אריה לוקר | יונה לוקר | דר' זאב הולנדר | אורי מנוס (תא"ל מיל')

צעדת המוות
יעקב גוטמן, שורד שואה יליד פולין, 1935
חי ברעות-שואה לאורך המלחמה. חבר קיבוץ העוט

אתר - תיאטרון עדות: www.edut.org.il www.testimony-theatre.org

e-mail: iritezr@netvision.net.il

דואר אלקטרוני - תיאטרון עדות: